

ÜLKEMİZDEKİ DEPREM POLİTİKASI VE YAPILMASI GEREKEN ÇALIŞMALAR

Deprem Türkiye için doğal afetlerin en etkilisidir. Son yüzyılda meydana gelen yıkıcı depremler dikkate alındığında yakın gelecekte de ülkede yıkıcı depremler olacağı bir gerçektir. Depremi her doğal afetlerden daha etkili kılan üç önemli özelliği bulunmaktadır. Bunlar, önceden kestirilememesi, çok anlık ve bitmesi ve durdurulamamasıdır. Bu nedenle etkinliği çok önemlidir. Bu konudaki araştırmaları arttırmak gerekmektedir.

Deprem ile ilgili araştırma ve uygulamalar deprem sonrası kaz kaldırma şeklinde olmamalıdır. Araştırma politikaları depremi önceden kestirme ve zararlarını en aza indirmeye yönelik olmalıdır. Planlamada bilimsel kurallara gerektirdiği kadarıyla bir sıra takip edilmelidir. Bu sıra gerek depremi önceden kestirme ve gerekse zararlarını en aza indirmeye yönelik çalışmalarında olay yerinin belirlenmesi, olay yerinde meydana gelebilecek depremin büyüklüğü ve niteliğinin belirlenmesi ile başlamalıdır. Bu bilgiler olmadıkça yapılacak etmel çalışmalar ve yapılaşma dizaynlarında mutlaka eksiklikler ortaya çıkacaktır. Deprem, olay yerinin belirlenmesi ve jeolojik bilgilerin üzerine sismolojik verilerin eklenerek değerlendirilmesi şeklinde olmaktadır. O halde;

- 1) Ülkenin sağlıklı bir "sismotektonik haritası yapılmalıdır."
- 2) Sismotektonik haritadan ortaya çıkan bilgiler doğrultusunda öncelikli yerler seçilerek etmel çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmaların bazıları "deprem zararlarını asgariye indirmeye"

şeklinde olacağı gibi "önceden kestirmeye" yönelik de olmalıdır.

- 3) Yapılaşmaya yönelik çalışmalarda kullanımı zorunlu olarak "Yeni deprem bölgeleri haritası ve yönetmeliği" hazırlanmalıdır, bilindiği üzere var olan harita ve yönetmelik eksiklikleri nedeniyle değişmeye muhtahtır.

- 4) Yapılacak harita ve yönetmelikle bilimin gereği olarak "sismotektonik harita verileri baz olarak" kullanılmalıdır.

- 5) Ayrıca deprem olayının etkisini değiştiren, arttıran "yerel zemin koşulları, hareket yönü ve türü" dikkate alınmalıdır.

- 6) Zararların en az olabilmesi için bu tür etüdülerin yerleşim yeri seçiminde, "imar planları hazırlama aşamasından" itibaren yapılmalıdır.

- 7) "Mikro bölgelendirme" haritaları yapımına bir an önce geçilmelidir.

- 8) Türkiye'nin sınırlı olanaklarını en iyi bir şekilde kullanma ilkesine göre etmel çalışmalar arasında "koordinasyon sağlanarak" yapılmalıdır. Yer seçiminde zararlamada ve yöntemlerde kolay olabileni değil de "olması gerekeni" yapmak gereklidir.

- 9) Kurallara uygun yapılaşmayı denetleyebilmesi için "yerel yönetimler desteklenmeli, gerekli teknik elemanlarla donatılmalıdır."

- 10) Konu ile ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşacak bir "Danışma kurulu" oluşturulmalı. Bu kurul ağırlıklı olarak göre-

Erzincan 1992

1900 - 1994 YILLARI ARASI TÜRKİYE'DE HASAR YAPAN DEPREMLERİ

No	Yer	Tarih	Episantr Koordinatları	Derinlik	Ms	Io	Yıkık veya Ağır H.	Orta Hasar	Hafif Hasar	Can Kaybı	Yaralı	Ölü/Ağır Hasar	Ölü/Yara
1	Çankırı	9 3 1903	40.65 33.60		6.2		3000			4		0.001	
2	Malazgirt	28 4 1903	39.10 42.50		6.7	IX	4500			2626		0.583	
3	Zara	10 2 1905	39.90 37.80		5.8		1500						
4	Çemişgezek	4 12 1905	39.00 39.00	30	6.8		15						
5	Murefte	9 8 1912	40.60 27.20	16	7.3	6	5540			216	466	0.039	0.463
6	Afyon-Bolvadin	4 10 1914	38.00 30.00	15	5.1		1700			400		0.235	
7	Çaykara	13 5 1924	40.00 42.00	30	5.3		700			50		0.071	
8	Pasinler	13 9 1924	39.96 41.94	10	6.9		4300			310		0.072	
9	Afyon-Dinar	7 8 1925	38.10 29.80	20	5.9	IX	2043			3		0.001	
10	Milas	8 2 1926	36.80 27.10	30	4.7		598			2		0.003	
11	Finike	18 3 1926	35.84 29.50	10	6.9		190			27		0.142	
12	Kars	22 10 1926	40.94 43.88	10	5.7	VIII	1100			355		0.322	
13	Izmir-Torbalı	31 3 1928	38.18 27.80	10	7.0	IX	2100			50		0.024	
14	Sivas-Suşehri	18 5 1929	40.20 37.90	10	6.1	VIII	1357			64		0.047	
15	Hakkari Sınırı	6 5 1930	37.98 47.48	70	7.2	X	3000			2514		0.838	
16	Denizli-Çivril	19 7 1933	38.19 29.79	40	5.7	VIII	200			20		0.100	
17	Bingöl	15 12 1934	38.85 40.55		4.9		200			12		0.060	
18	Erdek	4 1 1935	40.40 27.49	30	6.7	IX	600			5	30	0.008	0.167
19	Digor	1 5 1935	40.09 43.22	60	6.2		1300			200		0.154	
20	Kars-Kötek	23 3 1936	39.00 42.00	30	4.5		100						
21	Kırşehir	19 4 1938	39.44 33.79	10	6.6	IX	3860			149		0.039	
22	Kırşehir	16 12 1938	39.52 33.91	10	4.8		300						
23	Izmir-Dikili	22 9 1939	39.07 26.94	10	7.1	IX	1235			60		0.049	
24	Tercan	21 11 1939	39.82 39.71	80	5.9		500			43		0.086	
25	Erzincan	26 12 1939	39.80 39.51	20	7.9	X-XI	116720			32962		0.282	
26	Niğde	10 1 1940	38.00 34.70		5.0		586			58		0.099	
27	Kayseri-Develi	20 2 1940	38.40 35.30	30	6.7	VIII	530			37	20	0.070	1.850
28	Yozgat	13 4 1940	40.04 35.20	30	5.6		1250			20		0.016	
29	Muğla	23 5 1941	37.07 38.21	40	6.0		500			2		0.004	
30	Van-Erciş	10 9 1941	39.45 43.32	20	5.9	VIII	600			194		0.323	
31	Erzincan	12 11 1941	39.74 39.43	70	5.9		500			15		0.030	
32	Muğla	13 12 1941	37.13 28.06	30	5.7		400						
33	Bigadiç-Sındırgı	15 11 1942	39.55 28.55	10	6.1	VIII	1262			7		0.006	
34	Osmanlı	21 11 1942	40.82 34.44	80	5.5		448			7		0.016	

35	Çorum	11 12 1942	40.76 34.83	40	5.9		816			25		0.031	
36	Niksar-Erbaa	20 12 1942	40.87 36.47	10	7.0	IX	32000			3000	6300	0.094	0.476
37	Adapazarı-Hendek	20 6 1943	40.85 30.51	10	6.6	IX	2240			336		0.150	
38	Tosya-Ladik	26 11 1943	41.05 33.72	10	7.2	IX-X	25000			2824		0.113	
39	Bolu-Gerede	1 2 1944	41.41 32.69	10	7.2	IX-X	20865			3959		0.190	
40	Düzce	10 2 1944	41.00 32.30	10	5.4		900						
41	Mudurnu	5 4 1944	40.84 31.12	10	5.6		900			30		0.033	
42	Gediz-Uşak	25 6 1944	38.79 29.31	40	6.2	VIII	3476			21		0.006	
43	Ayvalık-Edremit	6 10 1944	39.48 26.56	40	7.0	IX	1158			27		0.023	
44	Adana-Ceyhan	20 3 1945	37.11 35.70	60	6.0	VIII	650			10		0.015	
45	Van	20 11 1945	36.63 43.33	10	5.8		1000						
46	Kadınhan-Ilgın	21 2 1946	38.24 31.79	60	5.6	VIII	509			2		0.004	
47	Varto-Hınıs	31 5 1946	39.29 41.21	60	5.7	VIII	1986			839	349	0.422	2.404
48	Harmancık	5 2 1949	39.89 29.35	40	5.2		150						
49	Izmir-Karaburun	23 7 1949	38.57 26.29	10	7.0	IX	824		946	1	7	0.001	0.143
50	Karlıova	17 8 1949	39.60 40.60	40	7.0	IX	3000			450		0.150	
51	Kığı	4 2 1950	39.50 40.60	30	4.6		100			20		0.200	
52	İskenderun	8 4 1951	36.58 35.85	50	5.7		13			6	10	0.462	0.600
53	Kurşunlu	13 8 1951	40.88 32.87	10	6.9	IX	3354	13373		52	208	0.015	0.250
54	Hasankale	3 1 1952	39.95 41.67	40	5.8	VIII	701			133		0.190	
55	Misis	22 10 1952	37.25 35.15	70	5.5		511	250	157	10		0.019	
56	Yenice-Gönen	18 3 1953	39.99 27.36	10	7.4	IX	9670			265	336	0.027	0.789
57	Karaburun	2 5 1953	38.51 26.55	60	5.1		73	523					
58	Edirne	18 6 1953	41.55 26.55	30	5.1		323						
59	Kurşunlu	7 9 1953	41.09 33.01	40	6.4	VIII	230			2		0.009	
60	Aydın-Söke	16 7 1955	37.65 27.26	40	7.0	IX	470			23		0.048	
61	Eskişehir	20 2 1956	39.89 30.49	40	6.4	VIII	1219	2281	9862	2		0.002	
62	Fethiye	25 4 1957	36.42 28.68	80	7.1	IX	3100			67		0.021	
63	Bolu-Abant	26 5 1957	40.67 31.00	10	7.1	IX	4201			52	100	0.012	0.520
64	Başköy	7 7 1957	39.37 40.46	60	5.1		300						
65	Köyceğiz	25 4 1959	36.94 28.58	30	5.7	VIII	59	161	315	18		0.060	
66	Hınıs	25 10 1959	39.25 41.63	50	5.0		300						
67	Bitlis	26 2 1960	38.49 41.52	40	4.0		80						
68	Germencik	10 4 1960	37.73 27.80	40	4.4		100						
69	Tokat	26 7 1960	40.56 37.25	40	4.6		22	9					
70	Marmaris	23 5 1961	36.80 28.70	70	6.5		61	83			9		
71	Muş	10 2 1962	38.70 41.45	40	4.0		97						

1900 - 1994 YILLARI ARASI TÜRKİYE'DE HASAR YAPAN DEPREMLER

İzmir	4 9 1962	39.96	44.13	40	5.3				10	1	22		0.045
Denizli	11 3 1963	37.96	29.14	40	5.5		54						
Çanakkale-Yalova	18 9 1963	40.77	29.12	40	6.3	VII	230	852	2560	1	26	0.004	0.038
Denizli	22 11 1963	37.07	29.68	60	5.1		298						
Sart	24 3 1964	37.95	42.00		4.0		100			1		0.010	
Malatya	14 6 1964	38.13	38.51	3	6.0	VIII	678	936	1380	8	36	0.012	0.222
Manisa	6 10 1964	40.30	28.23	24	7.0	IX	5398	3280	2200	23	130	0.004	0.177
Denizli-Honaz	13 6 1965	37.85	29.32	33	5.7	VIII	488	1285	3100	14	217	0.029	0.065
Karlıova	31 8 1965	39.30	40.79	33	5.6		1500						
Van	7 3 1966	39.20	41.60	26	5.6	VIII	1100	810	2215	14	75	0.013	0.187
Ağrı-Bahçe	7 4 1966	37.00	35.30		4.8		100						
Van	12 7 1966	39.17	41.56		4.0		90			12		0.133	
Van	19 8 1966	39.17	41.56	26	6.9	IX	20007	9120	7800	2394	1489	0.120	1.608
Ağrı-Bahçe	7 4 1967	37.40	36.20	32	5.3		91						
Adapazarı	22 7 1967	40.67	30.69	33	7.2	IX	5569	5110	3210	89	235	0.016	0.379
Filümlü	26 7 1967	39.54	40.38	30	6.2	VIII	1282	2310	1500	97	268	0.076	0.362
Ayazı	30 7 1967	40.70	30.40	18	6.0					2	40		0.050
Manisa-Bartın	3 9 1968	41.81	32.39	5	6.5	VIII	2073	1010	682	29	231	0.014	0.126
Bingöl-Elaazığ	24 9 1968	39.20	40.20	8	5.1					2	40		0.050
Fethiye	14 1 1969	36.11	29.19	22	6.2		42					0.050	
Çöğlen	3 3 1969	40.08	27.50	6	5.7		20			1			
Çöğlen	23 3 1969	39.10	28.40	9	6.1	VII	1100						
Çöğlen	25 3 1969	39.25	28.44	37	6.0		1826						
Ağrı	28 3 1969	38.55	28.46	4	6.6	VIII	4372	3424	3095	41	186	0.009	0.220
Karaburun	6 4 1969	38.50	26.40	16	5.6		443			3			
Gediz	28 3 1970	39.21	29.51	18	7.2	IX	9452	9840	7737	1086	1260	0.115	0.862
Çıldırhisar-Kütahya	19 4 1970	39.10	29.70	18	5.9		41				2		
Çöğlen	23 4 1970	39.10	28.70	28	5.7		150				43		
Çöğlen	2 7 1970	38.80	36.70	19	4.8	VIII	150			1		0.007	
1. Burdur	12 5 1971	37.64	29.72	30	6.7	VIII	1389	1529	3354	57	150	0.041	0.380
2. Bingöl	22 5 1971	38.85	40.52	3	6.7	VIII	5617	3509	3618	878	700	0.156	1.254
3. Samsat	22 3 1972	40.40	42.20	2	4.7		100				4		
4. Elazığ	26 4 1972	39.50	26.30	25	5.0		400						
5. Van	16 7 1972	38.30	43.30	46	5.2		400			1		0.025	
6. İzmir	1 2 1974	38.55	27.22	31	5.2	VI	47	2610	2800	2	20	0.043	0.100
7. Lüle	6 9 1975	38.47	40.72	32	6.9	VIII	8149	4550	7283	2385	3339	0.293	0.714
8. Kars-Susuz	25 3 1976	40.95	42.96	25	5.1	VI	762	1004	3624	2	26	0.003	0.077

9. Doğu Beyazıt	2 4 1976	39.91	43.76	14	4.8	VI	236	380	618	5	13	0.021	0.385
0. Ardahan	30 4 1976	41.20	42.60		5.0		300			4		0.013	
1. Denizli	19 8 1976	37.67	29.17		4.9	VII	887	2833	3887	4	28	0.005	0.143
2. Çaldıran-Muradiye	24 11 1976	39.12	44.16	10	7.2	IX	9552	5118	7482	3840	497	0.402	7.726
3. Lice	25 3 1977	38.58	40.03	29	4.8		210			8	17	0.038	0.471
4. Palu	26 3 1977	39.34	43.50	25	5.2		842	846	3153	8	26	0.009	0.307
5. İzmir	9 12 1977	38.56	27.47		4.8		11						
6. İzmir	16 12 1977	38.40	27.19	24	5.3		40						
7. Foça	14 6 1979	38.92	26.89		5.9		22						
8. Antakya	30 6 1981	36.17	35.89	63	4.4		2						
9. Muş-Bulanık	27 3 1982	39.23	41.90	38	5.2		424						
0. Elazığ	5 7 1983	40.33	27.21	7	4.9		85			3		0.035	
1. Erzurum-Kars	30 10 1983	40.20	42.10	16	6.8	VIII	3241	3007	4085	1155	1142	0.356	1.011
2. Erzurum-Balkaya	18 9 1984	40.90	42.24	10	5.9		187	383	847	3	35	0.016	0.086
3. Malatya-Sürgü	5 5 1986	37.95	37.80	10	6.8	VII	824	2539	4705	8	24	0.010	0.333
4. Sırgu-Malatya	6 6 1986	38.01	37.91	11	5.6		1174	313	458	1	20	0.001	0.05
5. Kars-Akyaka	7 12 1988	40.96	44.16	5	6.9		546	1133	1816	4	11	0.007	0.363
6. Erzincan-Tunceli	13 3 1992	39.68	39.56	27	6.8	VIII	6702	9108	15384	653	3850	0.097	0.170

İleriye bu işi yapan profesyonel yöneticilerden ziyade üretilebilen, alternatifler yapabilen amatör kişilerden yapılmalıdır. Aksi takdirde bir tür çalışmayan komisyon şekline dönüşmektedir.

1) Toplumun deprem olgusuna karşı bilinçlendirecek "eğitim özgürlüğüne" girilmelidir. Bu kavram deprem tanımından, zararlarına karşı korunma ve önceden kestirmeye kadar geniş kapsamı olmalıdır.

2) Yapı sigortası kavramı toplumun yapısına uygun bir şekilde getirilinceye kadar araştırma bazında tutulmalıdır. Deprem mekanizması yerel yönetimlerde daha fazla teknik

eleman çalışmasının sağlanması ile desteklenmeli. Var olan sigorta sisteminde her an mağdur duruma düşebilen dar gelirli depremzedeleri ömür boyu katı bir prim ödemeye zorlayacak şekildedir, Türkiye halkının yapısına uygunluğu tartışılabilir durumdadır.

13) Tüme ait bu politikada, TMMOB "ilgili odaların bir araya gelmesiyle" önemli görevler üstlenebilir. Başta eğitim olmak üzere yapılan tüm çalışmalara çıkarsız ve doğruyu savunarak katılmalıdır. Sonuçta konu ile ilgili teknik elemanlar "afet yorumlayıcısı" olmaktan çıkıp "afet zararlarını en aza indiren" kişiler durumuna geçmelidir.

